

Aktivnost Saveza komunistâ na sprovođenju Zaključaka Šesnaeste sednice CK SKJ

General-potpukovnik
GEORGIJE JOVIČIĆ

Zaključci Šesnaeste sednice Centralnog komiteta SKJ — u težištu aktivnosti komunista

U Beogradu je 5. i 6. marta 1985. godine održana Šesnaesta sednica Centralnog komiteta SKJ na kojoj su razmatrani rezultati javne rasprave o Predlogu zaključaka Trinaeste sednice. Nakon rasprave usvojeni su zaključci o ostvarivanju vodeće uloge i jačanju idejnog i akcionog jedinstva SKJ i donesen je novi orijentacioni program rada Centralnog komiteta SKJ do Trinaestog kongresa SKJ. Ova sednica je, u stvari, bila nastavak Trinaeste sednice Centralnog komiteta SKJ na kojoj je, kao što je poznato, zaključeno da SKJ, polazeći od svoje istorijske odgovornosti i procene aktuelne situacije u društvu, mora napraviti odlučniji zaokret u svom radu, odnosno u rešavanju problema društva. U vezi s tim Centralni komitet SKJ odlučio je da pokrene i mobiliše celokupno partijsko članstvo i sve progresivne društvene snage u prevazilaženju sadašnjih teškoća u razvoju socijalističkih samoupravnih društvenih odnosa. Na osnovu toga je i pokrenuta, organizovana i vođena široka javna rasprava o Predlogu zaključaka u kojima je istaknuto da SKJ treba, dosledno delujući na Titovom putu, da odgovori svojoj istorijskoj ulozi i da se angažuje da bi se u punoj meri, polazeći od postignutih rezultata, obezbedio naš daljnji socijalistički samoupravni razvitak i ojačali uticaj i aktivna uloga naše zemlje u borbi za socijalizam, mir i progres i ravnopravne odnose u svetu.»

Šesnaesta sednica Centralnog komiteta SKJ imala je glavni zadatak da oceni aktivnost organizacija Saveza komunista i njihovih organa i članova, da sumira rezultate te rasprave i da na osnovu toga usvoji zaključke o ostvarivanju vodeće uloge u jačanju idejnog i akcionog jedinstva SKJ.

U oceni i sumiranju rezultata javne rasprave o Predlogu zaključaka, treba uočiti činjenicu da je na ovoj sednici dominirao jedinstven pristup koji je istaknut u usvojenim zaključcima, prema kojem *niko nema pravo da zaobiđe, omalovaži i izneveri demokratske zahteve dvomilionskog članstva i najšire jugoslovenske socijalističke javnosti*. Centralni komitet SKJ jedinstven je u oceni da su celokupno članstvo SKJ, radnici, radni ljudi i građani otvoreno i kritički govorili o kolebanjima, otporima i odstupanjima od utvrđene politike, o etatizmu i birokratizaciji odnosa u našem društvu, o nacionalizmu, o pojavama nejedinstva, naročito u najvišim organima SKJ, oportunizmu, neodgovornosti i neefikasnosti — dajući brojne i korisne predloge i dopune za poboljšanje teksta zaključaka. Ona malobrojna istupanja suprotna idejnim i političkim opredeljenjima i ciljevima Saveza komunista bila su tokom rasprave energično suzbijana.

U stvari, u toj raspravi, kako je istaknuto u usvojenim Zaključcima Šesnaeste sednice Centralnog komiteta SKJ, »snažno je potvrđena uverenost komunista i radnih ljudi u neophodnost da se dalji napredak našeg društva obezbeđuje doslednim razvojem socijalističkog samoupravljanja, jačanjem vlasti radničke klase, povezivanjem radnika u udruženom radu u socijalističkoj zajednici ravnopravnih naroda i narodnosti i učvršćenjem bratstva i jedinstva, uz dalju stvaralačku vodeću ulogu SKJ.«

Prema tome, Centralni komitet SKJ ocenio je raspravu o Predlogu zaključaka kao kritičko i samokritičko preispitivanje doprinosa Saveza komunista Jugoslavije ukupnom razvoju našeg društva i, posebno, njegove sposobnosti da se u sadašnjim nagomilanim i zaoštrenim, pre svega, društveno-ekonomskim protivrečnostima uspešno ostvaruje uloga avangarde radničke klase u kontinuiranom razvoju socijalističke revolucije i socijalističkog samoupravljanja. Opravdano kritičko raspoloženje radnih ljudi, a posebno komunista, proizlazi ne samo iz teškoća sa kojima se susreću nego, i pre svega, iz već duže vreme ispoljene nedovoljne efikasnosti Saveza komunista i drugih subjekata našeg društvenog sistema u njihovom prevazilaženju. S obzirom na to da je i na Šesnaestoj sednici CK SKJ rasprava vođena u veoma kritičkom tonu može se zaključiti da nema

bitnije razlike u mišljenjima i osećanjima između komunista u bazi i članova Centralnog komiteta SKJ.

U našoj, pa i stranoj javnosti vladalo je veliko interesovanje za Šesnaestu sednicu CK SKJ. Mnogi, a posebno oni nedobronamer- ni, očekivali su »čuda«. Ona se, ipak, nisu dogodila. Centralni komi- tet je na ovoj sednici u mirnoj, razboritoj i komunistički toleran- tnoj atmosferi vodio raspravu o svim bitnim pitanjima pokrenutim Predlogom zaključaka i dopunjenim u javnoj debati. Rezultat takve rasprave su sadržajni i sveobuhvatni zaključci koji su jednoglasno usvojeni i za koje se može pouzdano tvrditi da su izraz postignutog neophodnog jedinstva stavova najvišeg organa SKJ o najvažnijim pitanjima našeg života i rada i načinu njihovog rešavanja do Tri- naestog kongresa SKJ. To, svakako, ne znači da je takvo jedinstvo vladalo i od samog početka Sednice. Pažljivim uvidom u celokupan tok Sednice mogu se uočiti određene razlike u prilazima i viđenju pojedinih problema. U stvari, rasprave na sednicama Centralnog komiteta samo su odraz naše društvene stvarnosti, stanja i odnosa u Savezu komunista Jugoslavije, jer Centralni komitet nije izdvojen iz celine našeg partijskog i društvenog bića. Njegov uticaj na polo- žaj, ulogu i delovanje Saveza komunista u društvu jeste najznačaj- nij, ali nije jedini i svemoćan. Odlučujući su odnosi koji dominiraju u Savezu komunista Jugoslavije i njegova sposobnost da inicira, mo- biliše i povede u akciju sve progresivne društvene snage u postiza- nju samoupravno i demokratski utvrđenih društvenih ciljeva.

Istorijska je obaveza i odgovornost Saveza komunista Jugosla- vije da utvrdi, kritički oceni i definiše osnovne sadržaje sadašnje etape socijalističke revolucije i da na toj osnovi iznalazi efikasne metode i sredstva za uspešno ostvarivanje njenih osnovnih ciljeva. U ovom trenutku, CK SKJ na Šesnaestoj sednici to je i uradio.

Zbog toga Zaključci Šesnaeste sednice Centralnog komiteta SKJ predstavljaju značajan korak napred jer je sa njima SKJ »otvorio perspektivu daljeg kretanja naše revolucije«, kako se ističe na kraju usvojenih zaključaka.

1. Vodeća uloga i idejno i akciono jedinstvo SKJ moraju biti potvrđeni rezultatima u praksi

Usvojeni Zaključci na Šesnaestoj sednici Centralnog komiteta veoma su značajni, pre svega zbog toga što »predstavljaju akcioni program neposrednog angažovanja svih organa i organizacija SK u

periodu do Trinaestog kongresa SKJ.« Međutim, oni su ipak samo program, a u praksi treba da budu organizovana beskompromisna i odlučno vođena akcija celokupnog Saveza komunista Jugoslavije u menjanju nepovoljnog u povoljno stanje i odnose, kako u samom Savezu komunista tako i u društvu u celini.

Svakako da i ovi zaključci nisu bez nedostataka, posebno ako na njih gledamo kroz neke naše neispunjene želje i očekivanja. Međutim, i najbolji ili manje dobri zaključci biće loši ili lošiji, odnosno tako ćemo o njima misliti, ako izostane potrebna i očekivana akcija u izvršenju zadataka koji proizlaze iz njih. Jer, zbog neefikasnosti u konkretnom radu i ponašanju subjekata, ono što je stvarno dobro može da postane loše, tj. nerealno iz jednostavnog razloga jer nije ostvareno. Tako i ovi zaključci — ovakvi kakve smo ih usvojili, prihvatili i saglasili se sa njihovim opredeljenjima — mogu se pokazati kao loši samo ako izostane odlučna akcija, pre svega, komunista, organizacija i organa Saveza komunista, a potom i svih ostalih subjekata našeg društva u ispunjenju zahteva koji proizlaze iz njih. Možda su usvojeni Zaključci »mogli biti još sažetiji i direktniji, ali njihova suština i pravi smisao nije u boljoj ili slabijoj formulaciji već u našoj spremnosti da ih u praksi, u akciji članstva, organizacija i organa Saveza komunista — dosledno sprovodimo«, istakao je u završnoj reči Ali Šukrija, predsednik Predsedništva CK SKJ.

Dakle, ono što predstoji postaje mnogo važnije za ostvarivanje vodeće uloge i idejnog i akcionog jedinstva SKJ, a to je: dosledno i odlučno preduzimanje akcija u svim sredinama i na svim nivoima partijske i društvene strukture u izvršavanju zadataka koji proizlaze iz usvojenih zaključaka, kako bi se oni uspešno sprovedi. Jer, samo postignutim rezultatima u praksi biće dokazana vodeća uloga i idejno i akciono jedinstvo SKJ. Zbog toga više ne može biti dileme. Zaključke smo usvojili, obaveze smo preuzeli i o njima se više ne može diskutovati već te obaveze moramo ispuniti stvaralačkim pristupom rešavanju problema u društvu. Izvršavanje ovih obaveza i konkretnih zadataka vidimo samo »u svestranoj mobilizaciji Saveza komunista i svih socijalističkih snaga našeg društva i u njihovoj rešenosti da se odlučnim, efikasnim i jedinstvenim delovanjem napravi zaokret u aktivnosti na rešavanju aktuelnih društvenih problema i da sve institucije i organizacije našeg društva odgovorno obavljaju svoje poslove«, istaknuto je u poslednjem zaključku Šesnaeste sednice. Međutim, te i takve rezultate neophodno je obezbediti da opredeljenja, stavovi i zadaci koji proizlaze iz usvojenih zaključaka budu duboko u svesti svakog komunista i radnog čoveka,

da budu sastavni deo njihovog ponašanja u praksi. To treba da obezbede sve organizacije Saveza komunista zbog čega je potrebno organizovano i efikasno idejno-političko delovanje Saveza komunista Jugoslavije u celini.

U iznalaženju, pripremi i sprovođenju efikasnih akcija mora se poći od celine društvenih, političkih, ekonomskih, odbrambenih i drugih tokova i procesa u našoj socijalističkoj samoupravnoj stvarnosti, utvrđujući tako veze i odnose između pojava, njihov smer kretanja, uzroke i posledice. Pri tome je neophodno boriti se protiv dve moguće krajnosti: prva je da u radu i ponašanju ne treba ništa bitno menjati već da je dovoljno to što smo tokom rasprave o Predlogu zaključaka o svemu dali svoje mišljenje a usvojenim zaključcima odredili smer i intenzitet akcije i što samo po sebi obezbeđuje rezultate; i druga krajnost je ta da naš partijski i društveni rad i ponašanje treba iz osnova, na svakom mestu i na svim nivoima menjati ako želimo da usvojene zaključke u celini sprovedemo. Ove razlike, uglavnom, proističu iz različitih gledanja na našu sadašnju situaciju. Za jedne je ona teška, krizna i ispunjena teškoćama čije prevazilaženje traži duboke »hirurške« zahvate i promene u ekonomskom i političkom sistemu. Za druge, problemi zaista postoje i moraju se efikasno rešavati ali, pre svega, dovođenjem u sklad praktično delovanje sa ustavnim i drugim pravnim normama i već usvojenim idejno-političkim opredeljenjima. Svakako, da su oba pristupa neprihvatljiva, jer mnogo šta treba menjati ali, isto tako, treba nastaviti sa svim onim što je praksa prihvatila kao dobro i efikasno.

Cinjenica je da su usvojeni Zaključci našli središnju tačku između ova dva pristupa jer zahtevaju dosledno primenjivanje ustavnih i zakonskih normi zasnovanih na utvrđenim opredeljenjima, ali i dogradnju i razvoj ekonomskog i političkog sistema svuda gde su se pojedini njihovi elementi pokazali neefikasnim u prevazilaženju nastalih teškoća i slamanju otpora birokratskih, etatističkih, tehnokratskih i drugih antisocijalističkih i antisamoupravnih snaga.

Prema tome, CK SKJ se na Šesnaestoj sednici izjasnio o tome da li SKJ sada treba ili ne treba da menja ili koriguje svoja temeljna opredeljenja u ostvarivanju svoje društvene uloge. O tome nema dileme. Savez komunista Jugoslavije ima i ostvaruje ulogu avangarde radničke klase i zajedno sa svim organizovanim socijalističkim snagama deluje unutar sistema, obezbeđujući, pri tome, takve odnose u kojima on nije i ne može biti takva društvena snaga koja preuzima prava i obaveze samoupravnih i državnih organa. To je,

istovremeno, odgovor onim snagama u SKJ i u društvu koje priželjkuju i nastoje da od SKJ stvore klasičnu političku partiju koja vlada u ime radničke klase, stoji na vrhu piramide društvene moći, odlučuje, i formuliše i izdaje direktive, a ostali u društvu to sprovode i izvršavaju. Prihvatanje takve uloge za SKJ ne bi bilo ništa drugo do odricanje od svog opredeljenja za samoupravljanje kao osnovnog društveno-ekonomskog odnosa iz kojeg izrasta naša ukupna društvena struktura.

Savez komunista Jugoslavije kao integralni deo društveno-političkog sistema, odgovoran je za očuvanje i razvoj tekovina revolucije i zato ima specifičnu poziciju u njemu. Ugrađen je i neposredno povezan sa svim institucijama sistema i zajedno sa svim njegovim subjektima učestvuje u stvaranju i sprovođenju naše politike. Međutim, iskustvo pokazuje da integrisanje SKJ u sistem političkih institucija i nastojanje da zajedno sa ostalima snosi odgovornost za donošenje društvenih odluka nailazi na brojne teškoće.

Zbog toga, u toku pokrenute akcije sprovođenja usvojenih Zaključaka, SKJ treba i mora dati odgovore na tri velike grupe pitanja: 1) u kojoj meri je SKJ valjano integrisan u društveno-politički sistem i da li su njegove sadašnje veze i odnosi sa delegatskom bazom, državnim, samoupravnim i drugim institucijama takvi da obezbeđuju njegovo efikasno učešće u donošenju odluka i u odgovornosti u njihovom sprovođenju; 2) zašto su se mnoge organizacije Saveza komunista »utopile« u parcijalne interese »svojih« sredina, zašto ih tako tvrdokorno brane, a zapostavljaju svoju funkciju sinteze i integracije svesti o jedinstvenim društveno-istorijskim interesima radničke klase i svih radnih ljudi Jugoslavije; i 3) kako društveno-istorijski tokovi i funkcionisanje političkog sistema socijalističkog samoupravljanja utiču na ulogu i metod rada i u kojoj meri je SKJ doista kohezivna snaga revolucije i razvoja društva u celini? Svakako da u odgovoru na ta pitanja treba uključiti i nauku čiji potencijali u tom pravcu nisu ni izdaleka iskorišćeni.

S obzirom na sve to prirodno je, i u skladu sa neophodnošću efikasnog sprovođenja usvojenih Zaključaka, što je Centralni komitet SKJ doneo Orijentacioni program svoga rada do Trinaestog kongresa u kojem su utvrđena prioriteta i ključna pitanja koja će razmatrati na svojim sednicama. Zadatak je i drugih organa i organizacija Saveza komunista da, polazeći od usvojenih Zaključaka Šesnaeste sednice i konkretne situacije u sopstvenim sredinama, dopune ili donesu nove programe svoga rada i obezbede njihovo dosledno ostvarivanje.

Usvojeni Zaključci ne predstavljaju samo popis zadataka koje treba izvršavati. Oni, pre svega, obuhvataju ocene, stavove, opredeljenja i idejno-političke poglede Saveza komunista Jugoslavije na najbitnija pitanja razvoja našeg društva do Trinaestog kongresa SKJ, a dovoljno su jasni i usmeravajući za utvrđivanje konkretnih zadataka svih društvenih struktura, koji se moraju u potpunosti izvršavati. Samo oživotvorenjem ovih zaključaka mogu se stvoriti povoljniji uslovi za naš ukupni društveni razvoj. Dalja usmerenja SKJ definisaće na svom Trinaestom kongresu.

Jedan od najznačajnijih uslova da se u čitavoj ovoj akciji uspe jeste jedinstven pristup u sprovođenju usvojenih Zaključaka i usklađenost aktivnosti organizacija i organa Saveza komunista na svim nivoima. Zato je neophodno uskladiti i programe rada kako bi celokupna aktivnost Saveza komunista poprimila sinhronizovan tok.

U sprovođenju usvojenih Zaključaka Šesnaeste sednice akcije komunista, organizacija i organa Saveza komunista i svih radnih ljudi i građana trebalo bi, polazeći od njihove suštine, usmeriti na izvršenje sledećih grupa zadataka koji nam se u ovom trenutku nameću kao prioritetni:

1. Povećati efikasnost u radu i proizvodnji i stvarati povoljnije uslove za izvoz, čime će se povećati i devizni priliv kao uslov našeg opstanka na svetskom tržištu;

2. Rasteretiti privredu od brojnih neopravdanih obaveza koje opterećuju njen dohodak i jačati njenu akumulativnu sposobnost;

3. Zaustaviti dalji porast inflacije i pad životnog standarda radnih ljudi, a posebno radnika i dela penzionera, i sprečavati socijalno raslojavanje u našem društvu;

4. Zapošljavanju pokloniti posebnu pažnju iznalazeći i stvarajući uslove za zapošljavanje, posebno u privrednim delatnostima;

5. Posebnu pažnju pokloniti mestu i ulozi mladih u našem sistemu socijalističkog samoupravljanja i izgradnji njihove idejno-političke svesti, jer je rešavanje njihovih životnih interesa bitno kako za sadašnju tako i za buduće etape naše revolucije;

6. Stvoriti uslove da se odnosi između privrednih i društvenih delatnosti uspostavljaju i razvijaju na principu slobodne razmene rada;

7. Povesti odlučnu borbu protiv svih uporišta okupljanja neprijateljskih snaga i idejnih protivnika socijalističkog samoupravljanja, a pre svega protiv nacionalizma;

8. Dosledno i odlučno pristupiti ostvarenju svih zahteva koji proizlaze iz Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije i ostalih

dokumenata, u kojima su data osnovna opredeljenja i usmerenja za prevazilaženje sadašnjeg nepovoljnog stanja u našem društvu.

Uspešno izvršenje ovih i drugih zadataka nije moguće bez povećanja društvenog bruto-proizvoda koji im je, na neki način, zajednički imenitelj i uslov da ne postanu međusobno kontradiktorni. A to povećanje može da obezbedi samo efikasnim radom i racionalnim ponašanjem.

Zbog toga, da bismo ove i sve ostale zadatke koji su pred nama uspešno izvršili do Trinaestog kongresa SKJ, moramo bez predaha nastaviti sa »akcionim dinamizmom« započetim raspravama o Predlogu zaključaka, proširiti front borbe i stvaralačke inicijative u svim sredinama i na svim nivoima, mobilišući sve organizovane progresivne socijalističke snage, kako bismo postigli konkretne rezultate kojima ćemo potvrditi vodeću ulogu SKJ u društvu i ojačati njegovo idejno i akciono jedinstvo.

2. Dosledno i odlučno sprovođenje usvojenih zaključaka — uslov efikasne idejno-političke aktivnosti komunista u Armiji

Jugoslovenska narodna armija, kao zajednička oružana sila radničke klase i svih naroda i narodnosti Jugoslavije, značajan je segment izgradnje našeg socijalističkog samoupravnog društva. Njena društvena uloga ostvaruje se izvršavanjem zadataka, pre svega u sistemu opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Kao takva ona nije, niti može ostati po strani i biti izvan naše sadašnje društvene situacije u kojoj radni ljudi i sve progresivne snage društva ulažu maksimalne napore u nastojanju da prevaziđu sadašnje teškoće i zaustave nepovoljne tendencije, pre svega, u ekonomskim tokovima.

Zbog toga, usvojeni Zaključci na Šesnaestoj sednici Centralnog komiteta SKJ predstavljaju akcioni program neposrednog angažovanja komunista, organizacija i organa Saveza komunista i u Jugoslovenskoj narodnoj armiji, pre svega u borbenoj izgradnji Armije i jačanju njene moralne snage i idejno-političkog jedinstva. Jačanje odbrambene moći naše zemlje u savremenim uslovima blokovske konfrontacije, zaoštrenih političkih i ekonomskih odnosa u svetu i sve agresivnijeg delovanja spoljnog i unutrašnjeg neprijatelja predstavlja krupan doprinos uspešnom rešavanju problema našeg daljeg

društveno-ekonomskog razvoja, efikasnom funkcionisanju političkog i ekonomskog sistema, jačanju jedinstva Saveza komunista i cele naše socijalističke zajednice, a posebno uspešnom prevazilaženju nastalih teškoća.

Imajući to na umu, Centralni komitet SKJ je na svojoj Šesnaestoj sednici pitanja opštenarodne odbrane i društvene samozaštite tretirao na način koji proizlazi iz potreba i zahteva našeg sadašnjeg društvenog trenutka. U stvari, time su prihvaćeni predlozi i dopune koje su dali, pre svega, komunisti u JNA, vodeći raspravu o Predlogu zaključaka u kojima tim pitanjima nije bila poklonjena odgovarajuća pažnja.

Ističući potrebu daljeg jačanja i osposobljavanja oružanih snaga, a posebno JNA za izvršavanje njenih ustavnih obaveza i zadataka, Centralni komitet SKJ, u usvojenim Zaključcima, naglašava da su »komunisti, organizacije i organi SKJ u JNA neposredno odgovorni za dosledno sprovođenje politike SKJ u izgradnji Armije.«

Komunisti i ostali pripadnici Armije svesni su te svoje odgovornosti. Oni će to dokazati, uostalom kao i uvek do sada, uspešnim sprovođenjem Zaključaka usvojenih na Šesnaestoj sednici Centralnog komiteta SKJ.

Međutim, da bi uspeh bio potpun, komunisti i svi pripadnici Armije moraju se celinom svoga rada i ponašanja okrenuti akciji, njenom sistematskom usmeravanju, praćenju i svestranom analiziranju, jer samo takva orijentacija može da obezbedi postizanje očekivanih rezultata koji će potvrditi vodeću ulogu i idejno i političko jedinstvo Saveza komunista u JNA.

U tom smislu, Organizacija SKJ u JNA učinila je početni korak. Na svojoj Šesnaestoj sednici, održanoj 21. marta 1985. godine, Komitet Organizacije SKJ u JNA razmatrao je svoju aktivnost i aktivnost svojih izvršnih organa sagledavajući ih i ocenjujući na osnovu dosadašnjih rezultata i iskustava, posebno kritičke analize sopstvene prakse, imajući na umu ostvarivanje svoje uloge i odgovornosti. Pri tome se pošlo od primedbi, predloga i zahteva članstva datih u raspravi o Predlogu zaključaka Trinaeste sednice i stavova utvrđenih u usvojenim Zaključcima Šesnaeste sednice Centralnog komiteta SKJ, prema kojima se u osnovnim organizacijama i organima Saveza komunista mora »objektivno, samokritički i kritički vrednovati stvarna radna i politička angažovanost članova SK, posebno onih na rukovodećim mestima, na menjanju stanja u sopstvenoj radnoj i životnoj sredini u skladu sa politikom SKJ. Rad svakog

člana SK meri se prema njegovom radnom doprinosu na radnom mestu, aktivnosti u sistemu samoupravnog odlučivanja i u društveno-političkim organizacijama.«

Osnovni zaključak koji bi se mogao izvesti iz rasprave na ovoj sednici Komiteta Organizacije SKJ u JNA jeste da je, i pored dobrog dosadašnjeg rada, neophodno poboljšati sadržaj i metod rada, posebno kada se ima na umu sprovođenje Zaključaka Šesnaeste sednice Centralnog komiteta SKJ, ali i da je to moguće učiniti s obzirom na raspoloženje članstva, koje je posebno došlo do izražaja u vođenim raspravama o Predlogu zaključaka. Svakako, to raspoloženje treba iskoristiti i ne dopustiti da ono splasne i da dalje »pravimo knjige zaključaka na svim nivoima, a da nam se u praksi javljaju iste slabosti za koje smo se već dogovorili kako da ih otklonimo«, kako je naglašeno u završnoj reči.

Pred Organizacijom SKJ u JNA, komunistima i svim pripadnicima Armije krupni su i veoma značajni zadaci koji proizlaze iz Zaključaka usvojenih na Šesnaestoj sednici Centralnog komiteta SKJ, a koji se mogu uspešno izvršiti samo ako se preduzimaju odlučne i efikasne akcije u koje moraju biti uključeni ne samo komunisti već i svi ostali pripadnici Armije, uz stalno praćenje i analiziranje tih akcija radi što efikasnijeg eliminisanja uočenih slabosti.

U tom smislu, a s obzirom na značaj usvojenih Zaključaka i na težinu uslova u kojima će se oni sprovoditi, u Jugoslovenskoj narodnoj armiji je, pored ostalog, neophodno preduzeti i sledeće.

1. Razraditi sopstvene programe rada na svim nivoima partijske i armijske strukture (izradom novih ili dopunjavanjem postojećih) i obezbediti njihovo dosledno sprovođenje. Ti programi moraju da izviru iz konkretnih tokova i procesa armijskog života i rada, stavljajući osnovne organizacije u težište idejne i političke borbe u borbenoj i moralno-političkoj izgradnji jedinica i ustanova JNA;

2. Rad osnovnih organizacija Saveza komunista u Armiji treba učiniti sadržajnim u smislu iznalaženja i vođenja efikasnijih akcija i obezbeđivanja odgovornosti u sprovođenju zauzetih stavova i donetih zaključaka. Jasno se mora odvojiti ono što nije sprovedeno zbog objektivnih teškoća od onog što nije sprovedeno zbog neaktivnosti i neorganizovanosti pojedinih članova ili osnovne organizacije u celini;

3. Idejno-političko delovanje Saveza komunista u Armiji mora se proširiti i na druge oblike rada kao što su seminari, savetovanja, naučni skupovi, razgovori itd., pri čemu borba mišljenja i polemičke

diskusije moraju da dominiraju što, inače, treba da bude imanentno uspešnom partijskom radu;

4. Sadržajnost i sveobuhvatnost usvojenih Zaključaka na Šesnaestoj sednici Centralnog komiteta SKJ zahtevaju bolju, nego do sada, koordinaciju akcija i aktivnosti koje preduzimaju organi i organizacije Saveza komunista, organi rukovođenja i komandovanja i drugi subjekti u armijskoj izgradnji;

5. Za uspeh preduzete akcije presudno će biti to koliko će se ona pratiti i analizirati jer će se na osnovu toga sagledavati njeni rezultati i korigovati njen tok. Ne sme se dozvoliti da se ne zna koje su akcije preduzete radi sprovođenja usvojenih Zaključaka, gde se stiglo i kakvi se rezultati postižu. Bez toga, Zaključci neće biti ostvareni ili se neće postići očekivani rezultati. Ovo ističemo zbog toga jer je i na Šesnaestoj sednici Komiteta Organizacije SKJ u JNA istaknuto da je ostvarivanje zaključaka »bolna tačka« i naše partijske aktivnosti, kao i u društvu uopšte, i da su mnoge naše slabosti upravo posledica nesprovođenja dogovorenog.

Zbog toga, dosledno i odlučno sprovođenje usvojenih Zaključaka jeste uslov, a mora postati i rezultat efikasne idejno-političke aktivnosti komunista u Armiji, u svim sredinama i na svim nivoima.